

V міжнародна науково-практична конференція «Територіальний розвиток і регіональна політика: сучасний стан та орієнтири подальших реформ»

18 жовтня 2024 року відбулась V міжнародна науково-практична конференція «Територіальний розвиток і регіональна політика: сучасний стан та орієнтири подальших реформ». Головний організатор конференції – Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України». Співорганізаторами заходу виступили: Національна академія наук України, Міністерство розвитку громад та територій України, Львівська обласна військова адміністрація, Західний науковий центр НАН України та МОН України, Інститут розвитку села і сільського господарства Польської академії наук (м. Варшава), Державна академія прикладних наук (м. Ярослав, Польща), Вища економічна школа (м. Білосток, Польща), Університет WSB Merito в Познані (Польща), Ченстоховська політехніка (Польща), Інститут єврорегіональних досліджень Університету Орадя (Румунія), Національний інститут економічних досліджень (Молдова), Інститут міських та регіональних досліджень Австрійської академії наук (м. Відень), ГО «Інститут регіоналістики». Організація заходу стала можлива завдяки фінансовій підтримці ПрАТ «Холдингова компанія «Еко-Дім» та ТзОВ «Буд Інвест Ком-2».

Метою конференції було обговорення проблем і напрямів вдосконалення державної регіональної політики в контексті сучасних викликів та євроінтеграційних прагнень України, сучасних трендів трансформації просторового розвитку економіки України, ризиків і можливостей повоєнного відновлення регіонів України, вироблення науково обґрунтованих рекомендацій для органів влади різних рівнів та органів місцевого самоврядування.

У роботі конференції взяли участь понад 50 науковців, управлінців і практиків з різних регіонів України та з-за кордону, з них 23 доктори наук та 19 кандидатів наук. Відкрив конференцію директор ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України», д.е.н., професор В. С. Кравців, який зазначив, що значні втрати територій та населення, яких зазнала Україна в умовах розгортання повномасштабної війни, суттєво актуалізували питання державної регіональної політики та спонукають до її переосмислення в контексті суттєвих трансформацій економічного простору держави, зміни розміщення продуктивних сил у регіональному вимірі та необхідності вироблення відповідних механізмів підтримки розвитку територій та територіальних громад.

У межах конференції було проведено два тематичні пленарні засідання:

- Державна регіональна політика в Україні: актуальні пріоритети повоєнного періоду;
- Трансформація просторового розвитку економіки України: регіональний вимір.

Особлива увага в доповідях і виступах була приділена питанням ролі безпекового чинника врахування геополітичних аспектів у виробленні нових підходів до реалізації державної регіональної політики, імплементації принципів багаторівневого врядування та територіально-орієнтованого управління в регулюванні процесів розвитку територій, необхідності продовження реформування адміністративно-територіального устрою в Україні та фінансової децентралізації. Важливо, що до питання трансформації економіки України долучилися доповідачі з Волинської, Київської, Одеської та Харківської

областей, що дало змогу сформуванню об'єктивні висновки про сучасні проблеми розвитку різних регіонів і розробити обґрунтовані напрями подолання їх у контексті сучасних суспільно-політичних викликів.

На першому пленарному засіданні «Державна регіональна політика в Україні: актуальні пріоритети повоєнного періоду» було заслухано такі доповіді:

- *Формування засад стійкості громад та регіону в державній регіональній політиці* (доповідач – Я. А. Жаліло, д.е.н., старший науковий співробітник, Національний інститут стратегічних досліджень);
- *Регіональні конфлікти як провісник глобальної боротьби за новий міжнародний правопорядок* (доповідач – І. Г. Манцуров, член-кореспондент НАН України, д.е.н., професор, Інститут системних статистичних досліджень);
- *Розвиток багаторівневого врядування для досягнення стратегічної мети державної регіональної політики до 2027 року* (доповідач – В. Я. Малиновський, д.політ.н., професор, Луцький національний технічний університет);
- *Переосмислення державної регіональної політики України в контексті сучасних викликів* (доповідач – І. З. Сторонянська, д.е.н., професор, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього Національної академії наук України»);
- *Реконфігурація адміністративно-територіального устрою Донецької та Луганської областей після деокупації* (доповідач – І. В. Заблюдська, д.е.н., професор, ДУ «Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Мамутова Національної академії наук України»);
- *Пріоритети модернізації управління розвитком регіональних економічних систем в умовах сучасних викликів* (доповідач – О. І. Лайко, д.е.н., професор, ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України»);
- *Забезпечення просторової інтегрованості політики регіонального розвитку в контексті реалізації державних інтересів* (доповідач – І. Р. Залуцький, к.е.н., доцент, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього Національної академії наук України»).

У межах другого тематичного засідання «Трансформація просторового розвитку економіки України: регіональний вимір» було заслухано та обговорено такі доповіді:

- *Структурно-просторова трансформація економіки України в умовах війни* (доповідач – С. О. Іщук, д.е.н., професор, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього Національної академії наук України»);
- *Вугільні громади як території з особливими умовами для розвитку: створення точок зростання в процесі декарбонізації* (доповідач – О. Ю. Снігова, д.е.н., доцент, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»);
- *Проблеми просторового розвитку прикордонних регіонів України в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення* (на прикладі Харківської області) (доповідач – Н. В. Белікова, д.е.н., проф., Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку Національної академії наук України);
- *Соціальна відповідальність та розвиток регіонів: інклюзивний підхід до підвищення якості життя в Україні* (доповідач – Н. В. Павліха, д.е.н., професор, Волинський національний університет імені Лесі Українки);

- *Боргова політика територіальних громад в умовах відбудови та відновлення* (доповідач – І. І. Коблик, к.е.н., ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього Національної академії наук України»).

На конференції було зазначено, що в сучасних умовах регіональна політика повинна виконувати роль не секторальної, а координувальної політики в питаннях визначення стратегічних напрямів розвитку територій України, зокрема на повоєнну перспективу. Цьому сприяли б розроблення нової Схеми планування території України та чітка ідентифікація системи державних інтересів. Учасники неодноразово наголошували на необхідності відновлення дії довоєнних і запуску нових механізмів реалізації державної регіональної політики, зокрема в розрізі різних функціональних типів територій України, активного застосування інструментарію підтримки та стимулювання розвитку територій на регіональному рівні, формування інституційної системи взаємодії з європейськими структурними фондами в контексті реалізації програми Ukraine Facility.

Результати роботи конференції підсумував директор ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України», д.е.н., проф. В. С. Кравців. Зокрема, він зазначив, що доповіді учасників конференції у формі статей будуть опубліковані в журналі «Регіональна економіка», а пропозиції та рекомендації щодо шляхів підвищення ефективності державної регіональної політики в Україні будуть узагальнені та у формі рекомендацій скеровані до центральних і регіональних органів влади.

Надійшло 20.10.2024 р.